Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0517U000850

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-12-2017

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макляк Катерина Миколаївна

2. Makliak Kateryna Mykolaivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.05

Назва наукової спеціальності: Селекція і насінництво

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 12-12-2017

Спеціальність за освітою: 7.130108

Місце роботи здобувача: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр"єва

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: 61060, Україна, м. Харків, пр. Московський, 142

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.366.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, 142, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр"єва

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: 61060, Україна, м. Харків, пр. Московський, 142

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Методологічні основи селекції соняшнику на жаростійкість

2. Methodological Bases of Sunflower Breeding for Heat Resistance

Реферат/анотація:

1. Об'єкт дослідження: особливості селекції самозапилених ліній та F1 гібридів соняшнику на жаростійкість. Мета: теоретичне обґрунтування та практична реалізація сукупності методичних підходів у селекції на жаростійкість самозапилених ліній-батьківських компонентів і F1 гібридів соняшнику, з високою врожайністю і якістю сировини, олійного напряму використання. Методи: загальнонаукові, спеціальні (польовий, лабораторний, біохімічний), математико-статистичні. Новизна: Визначено закономірності впливу температурного режиму на господарські ознаки F1 гібридів соняшнику. Запропоновано використання тривалості вегетаційного періоду гібридів як механізму уникнення негативного впливу теплового стресу. Розроблено та доведено ефективність застосування способів оцінки лінійного матеріалу за ознаками толерантності до негативного впливу теплового стресу. Розроблено методи кількісної оцінки впливу теплового стресу на ознаки генотипів соняшнику у польових умовах. Здійснено селекційну програму,

спрямовану на забезпечення стабільності високої якості продукції в умовах підвищених температур. Розроблено систему сортовипробування в умовах помірно посушливої зони України для оцінки F1 гібридів соняшнику на жаростійкість. Результати: Розроблено та впроваджено в селекційний процес два способи оцінки: за теплостійкістю пилку та теплостійкістю насіння. Впровадження методики добору F1 гібридів соняшнику за високою та стабільною врожайністю у роботу Інституту олійних культур НААН, Селекційно-генетичного інституту - Національного центру насіннєзнавства і сортовивчення сприяло виділенню високоврожайних гібридних комбінацій. Створено за співавторством 47 гібридів соняшнику, з елементами підвищеної жаростійкості, потенціалом урожайності до 4,8 т/га, шістнадцять батьківських компонентів гібридів, робочу колекцію самозапилених ліній кількістю 55 зразків. Ступінь впровадження: Створені гібриди впроваджено в сільськогосподарське виробництво України. В насіннєвих господарствах Харківської області у 2001-2015 рр. на площі від 14 га до 4100 га отримано насіння F1 гібридів у кількості, достатній для вирощування товарних посівів соняшнику на площі від 200 тис. га до 1,1 млн. га щорічно. Матеріали наукових та методичних видань включені до робочих програм Одеського державного аграрного університету, Сумського національного аграрного університету, Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Отримано 48 авторських свідоцтв на гібриди і батьківські компоненти гібридів соняшнику, два патенти на корисні моделі. Сфера впровадження: наукові установи НААН і Міністерства АПВіП України, вищі навчальні заклади, агроформування АПК України.

2. Object: Peculiarities of the breeding of sunflower self-pollinated lines and F1 hybrids for heat resistance. Objective: theoretical justification and practical implementation of a set of methodological approaches in the breeding for heat resistance of self-pollinated lines, sunflower parents and F1 hybrids with high yield capacity and quality of raw materials. Methods: general-scientific, specific (field, laboratory, biochemical), mathematical and statistical. Novelty. For the first time in Ukraine, patterns of influence of the temperature mode on economic characteristics of sunflower F1 hybrids were determined. Mechanisms of heat tolerance and avoidance of negative effects of heat stress were discovered. Methods of quantitative estimation of the effect of heat stress on traits in sunflower genotypes under the field conditions were developed. A breeding program aimed at providing the stability of high quality products at elevated temperatures was fulfilled. Methodical approaches to variety trials of F1 hybrids in the moderately dry zone of Ukraine were rationalized. Results. Two methods for assessing lines have been developed: for heat resistance of pollen and heat resistance of seeds. The efficiency of their use was proved. According to the developed method of selection of sunflower F1 hybrids by high and stable yield, time of testing new hybrids was shortened by two years. A working collection of self-pollinated lines consisting of 55 accessions was formed. Four tester lines have been created to test seeds and pollen for heat tolerance. Forty seven sunflower hybrids with Increased heat tolerance and 16 lines - parents of hybrids have been created. Degree of Implementation. The created hybrids were introduced into the agricultural production of Ukraine. In 2001-2015, seed farms in the Kharkiv region on the areas of 14 - 4,100 hectares obtained seeds of F1 hybrids in amounts that are sufficient for growing commercial sunflower on the areas of 200,000 - 1,100,000 hectares annually. The method of selection of sunflower F1 hybrids and the created lines are used in research at the Plant Breeding and Genetics Institute - National Center of Seed and Cultivar Investigation and the Institute of Oil Crops of NAAS. Materials of scientific and methodical publications were included in the work programs of Odessa State Agrarian University, Sumy National Agrarian University, Kharkiv National Agrarian University named after VV Dokuchaev. Forty-eight certificates of authorship for hybrids and their parents and two utility model patents of Ukraine have been received. Scope of implementation: scientific institutions of NAAS and the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine, higher educational establishments, agrarian enterprises of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кириченко Віктор Васильович
2. Kyrychenko Viktor Vasyliovych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Владислав Андрійович
2. Кравченко Владислав Андрійович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Січкар Вячеслав Іванович

2. Січкар Вячеслав Іванович

Кваліфікація: д.б.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кочмарський ВалентинСергійович

2. Кочмарський ВалентинСергійович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Кириченко Віктор Васильович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Кириченко Віктор Васильович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.